

4.

ALEGERI ALEGERI ALEGERI

În orice societate democratică, alegerile reprezintă o traducere a voinței cetățenilor.

Dar forțele politice nu „joacă” întotdeauna corect, deci verificarea corectitudinii procesului reprezintă un drept care trebuie folosit.

Cetățenii pot participa la monitorizarea alegerilor, dacă optează

să fie acreditați ca observatori independenți, de către asociații care au acest obiect de activitate.

Pașii pentru acreditare, responsabilitățile și „puterile” astfel obținute sunt detaliate în capitolul curent.

Informațiile din această secțiune se referă la alegerile locale și sunt preluate din legislația valabilă în anul 2020.

Legile care reglementează alegerile pot să aibă parte de modificări. De exemplu, doar din 2019 se votează direct și pentru președintele consiliului județean (procedura veche presupunea alegerea sa de către consiliul județean).

În momentul de față, cetățenii aleg prin vot direct primarul, președintele consiliului județean, membrii consiliului local și membrii consiliului județean.

Cine votează la „locale”?

Pentru alegerile locale ai dreptul să votezi dacă:

- » Ai împlinit vârsta de 18 ani, inclusiv dacă o îplinești în ziua alegerilor.
- » Nu ai interdicție din cauze legale.
- » Ești cetățean român sau al Uniunii Europene și ai domiciliul sau reședința (adică flotant) în localitatea în care vrei să votezi.

Viza de flotant

Reședința temporară se stabilește la evidența populației unde completezi o cerere tipizată și lași buletinul. În plus, trebuie să faci dovada că poți sta la adresa pe care o treci în cerere, într-una dintre cele două variante:

- » ai un contract de proprietate sau de chirie (înregistrat) pe adresa dorită;
- » te ia cineva în spațiu, caz în care trebuie să meargă cu tine să completeze o declarație (având și contractul de proprietate/chirie cu care dovedește că poate face asta).

Înainte de asta, trebuie să plătești o taxă, la poștă sau la direcția de taxe locale, iar contractul de proprietate sau chirie trebuie și în original și în copie.

Cum se votează la „locale”?

La alegerile locale se poate vota cu cartea de identitate, cartea electronică de identitate (noua variantă de C.I., care ar trebui să apară din august 2021), cartea de identitate provizorie sau buletinul de identitate. În condiții speciale se poate vota cu pașaportul diplomatic, pașaportul diplomatic electronic, pașaportul de serviciu sau pașaportul de serviciu electronic, iar în cazul elevilor din școlile militare, se poate vota cu carnetul de serviciu militar.

Cetățenii Uniunii Europene care au reședință în România pot vota - în localitatea de reședință - cu orice document valabil.

Liste electorale

- » **Permanente** - ești trecut pe aceste liste dacă ai domiciliul în localitatea unde votezi.
- » **Complementare** - te vei găsi aici dacă ești cetățean al Uniunii Europene cu drept de vot și te afli în evidențele Inspectoratului General pentru Imigrări (ai domiciliul sau reședința în localitatea pentru care se întocmește lista).
- » **Suplimentare** - vei fi trecut pe aceste liste (inițial necompletate), dacă ai reședința provizorie în respectiva localitate (viza de flotant).

FII OBSERVATOR LA VOT!

Dacă vrei alegeri corecte | www.votare.ro

Monitorizarea alegerilor

Pentru asigurarea unor alegeri corecte, există două modalități în care se monitorizează alegerile - prin *delegați* și prin *observatori independenți*.

Delegații sunt *reprezentanți ai partidelor* care participă la alegeri și reprezintă interesul fiecărui partid (se verifică unii pe ceilalți).

Delegații sunt alocați în secțiile de vot de către conducerea fiecărui partid și trebuie să stea în secție de la deschidere la închidere, fiind plătiți pentru această activitate (din bugetul de stat).

Observatorii sunt *reprezentanți ai cetățenilor* - rolul lor este de a observa procesul în sine, atât pentru a oferi o garanție comunității, dar și pentru a putea propune îmbunătățiri pentru viitor.

Observatorii pot sta într-o singură secție, sau pot verifica mai multe secții - programul lor este făcut de comun acord cu asociația care-i acreditează.

Cum e să fii observator?

E mișto să stai și să privești oamenii care vin la vot.

De la cei hotărâți, care știi de mult timp cu cine să voteze, până la cei care se hotărăsc pe loc, după cum înțelege fiecare democrația și politica.

- Adrian -

Două lucruri m-au „prins”: privirea delegaților din secție din momentul când află că sunt „urmăriți” și numărarea voturilor.

E interesant să vezi cum funcționează democrația, din interior.

- Ciprian -

Când ești observator, te surprinde înflăcărarea cu care ajungi să vorbești despre alegeri, iar adrenalina crește când verva și energia ta îi contamineză și pe alții, când trezești în ceilalți ființa lor civică.

- Smaranda -

Cel mai tare este că poți să vezi cum arată România profundă și pleci din secție cu gândul că poate datorită ție alegerile s-au desfășurat cum trebuie, până la urmă aici se face schimbarea.

- Florin -

Cum ajungi observator?

Cine poate să fie observator?

Ca să fii observator, trebuie să ai drept de vot (18 ani, fără interdicții). În plus, trebuie să nu fii membru într-un partid politic (vei da o declarație în acest sens).

Ce trebuie făcut?

Există mai multe asociații care pot acredita observatori la fiecare tură de alegeri. Tot ce trebuie să faci este să găsești un asemenea ONG cu care crezi că poți colabora și să te înscrii pentru a fi acreditat de ei.

De obicei ONG-urile implicate vor avea o platformă online pentru înregistrare, deși uneori e posibil ca procesul să se desfășoare prin email.

Ce înseamnă acreditarea?

Sunt diferite forme în care se poate face acreditarea unui observator, în funcție de modificările pe care AEP (Autoritatea Electorală Permanentă) le aduce procedurilor.

De cele mai multe ori, acreditarea este un ecuson semnat și ștampilat de ONG-ul care face acreditarea. În alte situații, acreditare poate fi o listă cu toate persoanele acreditate, trimisă de către ONG către Biroul Electoral Județean.

Superputerile Observatorilor

Prezența în secție

Simpla prezență în secțiile de vot este, în general, importantă - biroul secției de vot (delegații și președintele) sunt de obicei mai atenți, dacă știi că sunt „verificați”.

Posibilitatea de a depune reclamații

Legea spune că observatorul poate depune reclamații scrise, fie către președintele secției, fie către Biroul Electoral Județean. Nerespectarea regulilor poate atrage sancționarea delegaților sau președintelui cu amendă sau chiar cu răspundere penală.

Comunitatea

Dacă te înscrii observator, caută un ONG care oferă sprijin constant pe durata alegerilor. Contactul prin WhatsApp, telefon, sau alte mijloace, poate fi un ajutor excelent.

Observatorul trebuie să nu
întrerupă și să nu încurce
procesul de vot.
Dacă sunt probleme,
va depune reclamații,
iar în situații excepționale
poate chema poliția.

Ziua unui observator

deschiderea

În mod ideal, trebuie să ajungi în secție înainte să se deschidă, deci în jurul orei 6 dimineața. Înainte să înceapă votarea, poți verifica dacă totul e ok:

- » să fie sigilate secția și urnele;
- » să nu fie materiale electorale în secție;
- » să nu fie persoane neautorizate (ex. Primarul);
- » să fie în regulă buletinele de vot și ștampilele.

- ziua -

După ce votarea începe, pe tot parcursul zilei, observatorul trebuie să monitorizeze dacă procesul se desfășoară în condiții bune. Ca observator, poți alege să stai într-o singură secție, sau poți verifica în mai multe secții:

- » dacă votarea decurge fluent sau se formează coadă;
- » să nu apară persoane neautorizate;
- » să nu fie indicații către alegători cum să voteze;
- » să nu intre mai multe persoane în cabina de vot (decât în cazurile excepționale);
- » să nu se îngrădească dreptul de vot.

închiderea

A doua perioadă esențială este închiderea secțiilor: observatorul poate asista la numărătoare, pentru a se asigura că se desfășoară corect:

- » dacă numărarea voturilor respectă procedurile;
- » dacă numărul alegătorilor care s-au prezentat la vot corespunde cu numărul buletinelor de vot din urnă;
- » dacă se anulează buletinele neutilizate.

Pentru ONGuri

Dacă ești implicat într-un ONG sau vrei să înființezi unul și te interesează să acreditezi observatori, trebuie să știi trei lucruri:

- asociația trebuie să aibă specificat în statut că are obiect al activității observarea alegerilor sau apărarea democrației și a drepturilor omului;
- poți acredita observatori doar dacă asociația este înființată cu cel puțin 6 luni înainte;
- dacă ai îndeplinit condițiile de mai sus, trebuie să trimiți înainte de fiecare tur de alegeri o cerere către AEP, împreună cu o copie a statutului asociației și a hotărârii judecătorești de înființare. Documentele pot fi trimise prin e-mail, fax sau pot fi depuse la registratura AEP.

Coordonarea observatorilor

Dacă lucrezi cu un ONG și vrei să contribuiți la monitorizarea alegerilor, ține cont de câteva idei:

- 1.** După primirea acreditării, poți începe să recrutezi observatori. Pentru a face asta îți recomandăm să gândești o campanie prin care să ai un impact cât mai mare.
- 2.** În etapa de recrutare asigură-te că ai un proces de selecție ca să poți verifica dacă cei care se înscriu îndeplinesc condițiile legale de a fi observatori.
- 3.** După ce ai selectat observatorii, urmează alocarea lor pe secții. Aici trebuie să ai în vedere că unii dintre ei o să vrea să fie mobili, alții staționari, în timp ce unii vor să observe în echipă, iar alții individual.
- 4.** În ziua alegerilor trebuie să coordonezi în timp real observatorii din secțiile de vot; în funcție de numărul de observatori, va trebui să ai mai multe persoane care să țină legătura cu ei.
Coordonarea se poate face prin grupuri de WhatsApp la nivel de localitate sau regiune, sau prin telefon.